

Erasmus+ project

De ontwikkeling van beroepskwalificaties en opleiding

Voor Europese gedragsanalisten

<http://euroba.org/>

Intellectuele Output 5:

Kwalificaties EuroBA-Masterniveau

2023

Dit resultaat van het Erasmus+ project werd gesteund met middelen van de Europese Commissie.

EuroBA project partners

Ulster University, Noord-Ierland (UK)

Queen's University Belfast, Centrum voor Gedragsanalyse,
Noord-Ierland (VK)

Masaryk Universiteit, Instituut voor Onderzoek naar Inclusie
Onderwijs, Tsjechië

Erasmus Universiteit Rotterdam, *Erasmus School of Social
and Behavioural Sciences*, Nederland

Neurohero, Dublin, Noord-Ierland (VK)

Panteion Universiteit voor Sociale en Politieke
Wetenschappen, Laboratorium voor Experimentele en
Toegepaste Gedragsanalyse, Helleense Republiek

Universiteit van Stockholm, Zweden

Europees Instituut voor de Studie van de Mens en Gedrag,
Italië

Oudereducatie ondersteuning autisme (PEAT), Noord-Ierland
(VK)

Project samenvatting

Dit project is het resultaat van de samenwerking tussen internationale partners uit het Verenigd Koninkrijk, Tsjechië, Nederland, Ierland, Griekenland, Zweden en Italië. Het project heeft ondersteuning gekregen van een Professionele Adviesgroep (PAG) waarin een 16tal Europese landen in vertegenwoordigd waren. Hierdoor zijn de standaarden en competenties die in het huidige project ontwikkeld zijn, zoveel mogelijk acceptabel en relevant gemaakt voor Europese landen.

De algemene doelstellingen van dit project waren het waarborgen van transparantie en de erkenning van vaardigheden en kwalificaties voor gedragsanalisten in Europa. Het beroep van gedragsanalist begon begin jaren zeventig in Noord-Amerika (Carr, 2011; Hughes & Shook, 2007). Het beroep wordt echter niet formeel erkend in de Europese Unie (EU). Om ervoor te zorgen dat gedragsanalisten hun beroep kunnen uitoefenen in de EU en dat er deze eisen en verwachtingen zijn over kennis, vaardigheden, autonomie en verantwoordelijkheden, is het noodzakelijk dat er een duidelijk overzicht is van vereiste beroepseisen.

Het huidige project heeft zes *Intellectuele Outputs* (IO): IO1 heeft betrekking op professionele normen die verwijzen naar de Europese kwalificatienorm (EQF). IO2 schetst de ontwikkeling van de kwalificatie van gedragsanalist in de context van de zes nationale kwalificatiekaders (NQF) van de partners. IO3 biedt een gedetailleerde verklarende woordenlijst van termen in de moedertaal van de partners. IO4 biedt een competentiekader op instapniveau voor Euro-BA Technici (EuroBA-T). IO5 biedt een competentiekader voor EuroBA op Masterniveau (EuroBA-M). IO6 tenslotte, is een online-multimediacursus op instapniveau in zes partnertalen.

Inhoudsopgave

De behoefte aan professionele erkenning van gedragsanalisten	4
De ontwikkeling van Gedragsanalyse binnen de EU	6
Doorlopende ontwikkelingen in de Gedragsanalyse	6
Leidende principes en afstemming van EuroBA-Master	7
Gids voor ontwikkelaars van EuroBA-M-cursussen aan instellingen voor Hoger Onderwijs	9
Tabel 1. Competenties op EuroBA-Masterniveau.....	9
Referenties.....	13

Het doel van dit document “Europese Gedragsanalist-Masterniveau (EuroBA-M)” is drieledig. Ten eerste biedt het beknopte achtergrondinformatie over het ontstaan en de ontwikkeling van de Gedragsanalyse en de behoefte aan professionele erkenning voor gedragsanalisten in de EU te verklaren. Ten tweede biedt het een leidraad voor ontwikkelaars van cursussen aan instellingen voor hoger onderwijs in Europa en daarbuiten. Tot slot definieert het document essentiële basiskwalificaties in termen van kennis, vaardigheden, verantwoordelijkheden en autonomie die gebruikt moeten worden bij het ontwikkelen van cursussen om mobiliteit en professionele erkenning in verschillende landen te vergemakkelijken. *NB. Om dit document te begrijpen in de context van het Europees Kwalificatiekader (EQF, 2008), moet het worden gebruikt in combinatie met IO1: Standaardisatie van EuroBA-competenties gerelateerd aan EQF.*

De behoefte aan professionele erkenning van gedragsanalisten

Het doel van *Applied Behaviour Analysis* (ABA) is om de principes die zijn afgeleid van de wetenschap van gedragsanalyse te gebruiken om zo het welzijn en de levenskwaliteit van individuen te bevorderen. Het doet dit door sociaal belangrijk gedrag aan te pakken in verschillende contexten, zoals gedrag met betrekking tot duurzaamheid van het milieu, veiligheid op de werkplek, drugsmisbruik, onderwijs, sport, dementiezorg, sociale rechtvaardigheid en gezondheid en welzijn (Heward et al., 2022). Een gebied waarop het veld bijzonder belangrijke bijdragen heeft geleverd in zowel onderzoek als praktijk is bij het ontwikkelen en evalueren van ondersteuning en interventies bij personen in het autismespectrum (BACB, 2018a).

De wortels van de wetenschap en de praktijk van gedragsanalyse zijn meer dan 100 jaar oud (Skinner, 1953) en hebben hun basis in zowel de Leerpsychologie als het pragmatisme (zie Heward, et al, 2022). In de jaren 1960 genereerden de burgerrechten- en gehandicaptenrechtenbewegingen in de VS en andere landen een impuls voor het sluiten van instellingen voor personen die geassocieerd waren als "geestelijk en lichamelijk gehandicapt" (*Governors Council on Developmental Disabilities*, 2022). In 1968 definieerden Baer, Wolf en Risley wat de "eerste formele definitie van toegepaste gedragsanalyse" zou worden (Heward et al., 2022, p.328), waarbij ze het belang benadrukten van het aanpakken van sociaal betekenisvol gedrag in natuurlijke omgevingen, waarbij ze het natuurwetenschappelijk paradigma combineerden met het Humanisme.

Klinische toepassingen van de wetenschappelijke ontdekkingen in gedragsanalyse leidden tot opmerkelijke verbeteringen in het leven van deze personen, bijv. door hen onafhankelijke levensvaardigheden aan te leren die leidden tot deelname aan activiteiten in de gemeenschap, het verkrijgen van werk, en meer in het algemeen, het verhogen van hun kwaliteit van leven (Green, 2019; Johnston, 2018; Larsson, 2013), wat leidde tot een bloeiend veld van op ABA

gebaseerde praktijk. De snelgroeiende behoefte aan professionals die getraind zijn in de wetenschap en toepassing van gedragsanalyse betekende dat grote aantallen professionals snel getraind moesten worden; dit kwam echter niet zonder kosten (Garner et al., 2022). Een van de uitdagingen ten gevolge van de toegenomen vraag naar ABA-gebaseerde diensten was het korte aanbod van goed opgeleid personeel (Fennell & Dillenburger, 2018). Het gevolg was dat personen met onvoldoende en weinig tot zeer weinig training in ABA die kennis, vaardigheden, ervaring en competentie in de wetenschap misten en ook niet gebonden waren aan goed gedefinieerde beroepsethische verplichtingen, werk vonden in zowel privépraktijken als overheidsinstellingen. Het is dan ook weinig verrassend dat slecht geïmplementeerde gedragsprocedures leidden tot beschuldigingen van onprofessioneel gedrag die terecht werden bekritiseerd (Leaf et al., 2022). Als dit niet grondig werd aangepakt, bestond er een potentieel risico dat de toepassing van de hele wetenschap van gedragsanalyse in gevaar zou komen (Keenan & Dillenburger, 2020; Leaf e.a., 2021; Morris, 2009), met enorme kosten voor diegenen die steun en ondersteuning het hardst nodig hadden (*National Council for Severe Autism*, 2022; Skolnik, 2022).

Na verloop van tijd werd de behoefte aan professionele regulering duidelijk. Als eerste stap in het proces van professionele regulering werd een staatsbrede *Task Force* opgezet (aanvankelijk in Florida, VS) die inhoudelijke cursuscriteria opstelde voor drie niveaus van certificering voor beroepsbeoefenaars (op Bachelor-, Master- en Doctoraatsniveau) en een duidelijke Ethische Code voor deze beroepsbeoefenaars specificeerde (Hughes & Shook, 2007). In 1998 werd in de VS de *Behavior Analyst Certification Board* (BACB, 2018b) opgericht om de regelgeving van de staten aan te vullen, kwaliteitsborging te bevorderen en de mobiliteit van gedragsanalisten tussen staten te stimuleren. De BACB-certificering (d.w.z. *Board Certified Behavior Analyst*; BCBA) was gebaseerd op het voltooien van een bepaald aantal cursussen, praktijkervaring onder toezicht en een gedetailleerd examen.

De vereisten voor certificering worden periodiek herzien in overleg met experts op dit gebied. De BCBA Takenlijst is momenteel in 2023 aan zijn 5de editie toe. De cursussen worden gegeven door mensen met de juiste academische achtergrond. Om in aanmerking te komen voor certificering, moet je niet alleen formele, universitaire gedragsanalytische cursussen volgen, maar ook een bepaald aantal uren praktijkervaring opdoen onder supervisie van een gekwalificeerde gedragsanalyticus. Om de certificering te *behouden*, moet je bewijzen dat je bijscholingseenheden/*credits* (CEU) hebt verzameld, waaronder een bepaald aantal CEU's in ethiek en supervisie. In 2022 waren er 517 universiteiten in de VS die cursussen op Masterniveau aanboden die voldeden aan de normen van de *Association for Behavior Analysis-International* (ABAI) (ABAI, 2022). Hoewel certificering in de VS wordt erkend, heeft meer dan de helft van de staten in de VS een licentie voor gedragsanalisten (LBA) ingevoerd.

De ontwikkeling van Gedragsanalyse binnen de EU

In vergelijking met de VS heeft het begrip en de erkenning van de wetenschap en de praktijk van gedragsanalyse zich in de EU en de rest van de wereld veel langzamer verspreid. In grote lijnen, en waarschijnlijk ten minste gedeeltelijk te wijten aan het gebrek aan taalbarrières, verspreidde de belangstelling voor gedragsanalyse zich in de jaren 1960-1970 vanuit de VS, in eerste instantie naar het Verenigd Koninkrijk (VK) (Arntzen & Pellon, 2021; Keenan et al., 2014; Kelly et al., 2018). Sinds de jaren '90 is er een ongekende groei en vraag naar gedragsanalytische interventies, voornamelijk door belangenbehartiging van ouders (Yell & Drasgow, 2000; Keenan, Kerr, & Dillenburger, 2000; Kingsdorf & Pancocha, 2023), ondersteund door professionals en academici die zich bewust zijn van het uitgebreide bewijsmateriaal dat unieke ontwikkelings-, leer- en participatiemijlpalen aantoonde bij autistische jeugdigen die vroegtijdig gedragsanalytische interventies hebben ontvangen in vergelijking met jeugdigen die traditioneel speciaal onderwijs hebben ontvangen (Eikeseth, et al., 2007; Eikeseth, et al., 2012; Eldevik et al., 2012; Eldevik et al., 2020; Howlin et al., 2004, 2014). Dit leidde tot de vraag naar ABA-diensten en de ontwikkeling van universitaire cursussen die voldoen aan de BACB-criteria met betrekking tot inhoud, competentie van docenten en ethische richtlijnen (Hughes & Shook, 2007).

De eerste Europese ABA-cursusreeks werd in 2001 opgezet door een samenwerkingsverband van Britse en Ierse gedragsanalisten (Hughes & Shook, 2007). De eerste universitaire Masteropleiding die voldeed aan de BACB criteria werd in 2003 goedgekeurd aan de *Bangor University* in Wales (VK). In 2007 waren er 16 instellingen voor hoger onderwijs in 11 landen met goedgekeurde cursussen op Masterniveau en in 2018 waren er 34 goedgekeurd in 19 landen in Europa (Martin & Carr, 2020). Vanaf 2022 zijn er 58 instellingen voor hoger onderwijs in 16 landen binnen de EU die Masteropleidingen hebben die zijn goedgekeurd door de *Association for Behavior Analysis International* (ABAI), waarbij sommige landen Doctoraalprogramma's hebben die zich specifiek richten op gedragsanalyse. Deze ontwikkelingen tonen duidelijk de behoefte aan professionele erkenning en regulering van gedragsanalyse als een volwaardig beroep (Brodhead et al., 2018) binnen EU en de ruimte voor Hoger Onderwijs in de EU.

Doorlopende ontwikkelingen in de Gedragsanalyse

Er is een aantal professionele en academische organisaties die gedragsanalyse promoten binnen Europa. Naast nationale organisaties zijn er twee belangrijke pan-Europese organisaties. De *Experimental Analysis of Behaviour Group* (EABG) werd in 1963 opgericht in het VK. Deze groep organiseert om het jaar conferenties van hoge kwaliteit in Londen, georganiseerd door *Bangor University*, die Europese en internationale deelnemers aantrekken. De *European Association for Behaviour Analysis* (EABA) werd formeel opgericht in 2001 en organiseert om het jaar gedragsanalytische conferenties; onlangs vond

de 10de EABA-conferentie plaats in Tampere, Finland, in 2022. In 2021 waren er 20 organisaties of groepen voor gedragsanalyse in Europa (Arntzen & Pellon, 2021). Het abonnement op het *European Journal of Behavior Analysis* (EJOBA), een *peer-reviewed* tijdschrift van Francis & Taylor, is inbegrepen in het EABA-lidmaatschap.

Net als andere wetenschappen, ontwikkelt en evolueert Gedragsanalyse zich voortdurend als gevolg van accumulerend onderzoek en veranderende maatschappelijke en culturele paradigma's. Bijvoorbeeld pandemieën, migratie, oorlog en een aanzienlijke verplaatsing van veel individuen over de hele wereld hebben een voortdurende nadruk op betrokken zorg en waarden van diversiteit, gelijkheid en inclusie vereist (Dillenburger et al., 2008; Heward, et al., 2022).

De internationale vraag naar gedragsanalytische kennis en competentie vereist dat instellingen voor Hoger Onderwijs niet alleen hoge academische normen handhaven, maar ook op de hoogte blijven van de behoeften van de populaties die hun afgestudeerden gaan bedienen. Dit vereist dat gedragsanalytische competenties en kwalificaties van het hoogste niveau zijn en overdraagbaar in de hele EU en daarbuiten. Dit kan alleen worden bereikt via land-specifieke erkende nationale procedures, en deze verschillen per land.

Zodra een land een beroep officieel erkend heeft, kan er tussen landen onderhandeld worden over wederzijdse mobiliteitsovereenkomsten, zoals bijvoorbeeld het geval is in de EU voor psychologen, een aantal medische beroepen, apothekers, dierenartsen en architecten. De erkenning van beroepskwalificaties zoals vastgelegd in Richtlijn 2005/36/EG maakt het vrije verkeer van deze beroepsbeoefenaren binnen de EU mogelijk (Europese Commissie, 2022). Het doel op de lange termijn van dit door Erasmus+ gefinancierde project is dan ook dat de geharmoniseerde minimale opleidingsvereisten bestaande uit op EQF gebaseerde leerdoelen beschreven in termen van kennis, vaardigheden en competenties, en verantwoordelijkheid en autonomie, die in dit document worden gepresenteerd, ervoor zullen zorgen dat gedragsanalisten kunnen worden toegevoegd aan deze lijst van erkende beroepskwalificaties in heel Europa.

Leidende principes en afstemming van EuroBA-Master

De competenties werden ontwikkeld in samenwerking met het projectteam en de Professionele Adviesgroep (PAG) (Keenan et al., 2022). In totaal hebben representatieve gedragsanalisten uit 21 landen deze competenties beoordeeld als zijnde de basisvereisten voor gedragsanalisten op Masterniveau. We schatten dat EuroBA-M overeenkomt met Niveau 7 van het *European Qualification Framework* (EQF) (voor details zie IO1; vgl. Bohlinger, 2019; Boudier, 2008; Elken, 2015).

De terminologie die in het EQF (2008) wordt gebruikt om de vereisten voor studenten te beschrijven om bepaalde kwalificatieniveaus te bereiken, heeft tot discussies en wijzigingen

geleid (EQF, 2018), vooral rond de termen leerresultaten, competenties, kennis, vaardigheden, en verantwoordelijkheid en autonomie. In de context van de IO5 wordt de term "competentie" gebruikt om algemene gebieden van kennis, vaardigheden, verantwoordelijkheid en autonomie te beschrijven waarin de student competent zou moeten zijn, zowel professioneel als persoonlijk, na voltooiing van een opleiding gericht op EuroBA-Master niveau.

De leerresultaten die in dit document worden beschreven, stellen cursusontwikkelaars in staat om hun cursussen aan te passen aan hun lokale, structurele en culturele diversiteit. Cursusontwikkelaars kunnen de competentiebeschrijvingen (zie: Tabel 1) als leidraad gebruiken om specifieke leerresultaten te ontwikkelen die aangeven hoe ze ervoor willen zorgen dat hun studenten voldoen aan de competenties in de tabel.

De EuroBA-M competenties werden geformuleerd in een taal die overeenkomt met termen die in het EKK worden gebruikt. Daarom komen sommige termen in Tabel 1 rechtstreeks uit het EQF (2008). Gedragsanalytische definities zijn opgenomen in de tabel en in de verklarende woordenlijst (zie: IO3).

Het competentieprofiel voor EuroBA-M omvat gedragsanalytische kennis en vaardigheden, cliëntgerichte competenties en verantwoordelijkheden, waaronder vaardigheden zoals het waarborgen van sociale validiteit, culturele gevoeligheid en, indien van toepassing, culturele aanpassingen (zie Lee et al., 2022). Het belang van op kennis gebaseerde competenties die concepten en principes omvatten die door professionele en ethisch competente gedragsanalisten worden begrepen, kan niet worden overschat (zie Leaf et al., 2021). Deze gebieden zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat gedragsanalisten duidelijk zijn over hun werkterrein en hun persoonlijke competentiebereik opbouwen, en als zodanig kunnen bijdragen aan de algemene doelstellingen van het Verdrag van de Verenigde Naties voor personen met een beperking of handicap (UNCRPD, 2006) en aanverwante Europese en internationale actieplannen voor de rechten van personen met een beperking (EQF, 2008).

Het competentieprofiel voor EuroBA-M legt de basis voor instellingen voor Hoger Onderwijs om masteropleidingen in gedragsanalyse te ontwikkelen in heel Europa (Roll-Pettersson et al., 2010, 2020a, 2020b). Deze opleidingen zullen moeten worden afgestemd op lokale nationale kwalificatiekaders en het EKK. Ze zullen gericht zijn op studenten met verschillende professionele achtergronden, waaronder psychologen, logopedisten en "speciale opvoeders" (*special educators*), om gekwalificeerd te worden als gedragsanalist.

Gids voor ontwikkelaars van EuroBA-M-cursussen aan instellingen voor Hoger Onderwijs

De cursussen die worden ontwikkeld op basis van de EuroBA-M competenties zullen worden gegeven door instellingen voor Hoger Onderwijs. Deze cursussen moeten studenten voldoende voorbereiden op een latere loopbaan als beroepsbeoefenaar of academicus in gedragsanalyse. De competenties moeten worden bereikt door middel van theoretische training, gesuperviseerde praktijk en worden beoordeeld aan de hand van verschillende beoordelingsvormen, zoals casestudies, verslagen, schriftelijke examens (open vragen en/of MC), mondelinge presentaties en scripties. Cursusontwikkelaars, leiders en docenten van cursussen ontwikkeld volgens de EuroBA-M competenties moeten zelf gekwalificeerde gedragsanalisten zijn, opgeleid in ABA tot Master- of Doctoraatsniveau.

Het is belangrijk op te merken dat de EuroBA-M competenties in Tabel 1 geen op zichzelf staande professionele certificering of accreditatie vertegenwoordigen. Ze bieden inhoudelijke kernrichtlijnen voor postdoctorale trainingsprogramma's in gedragsanalyse in de Europese context, en dit omvat daarom de taal die relevant is voor het EQF.

Deze kennis, vaardigheden, verantwoordelijkheid en autonomie vormen de basis voor de erkenning van het beroep van Gedragsanalist binnen Europa en bevorderen daarmee de mobiliteit tussen landen, consumentenbescherming en de basisvoorwaarde voor ethisch en professioneel gedrag onder beroepsbeoefenaars en onderzoekers.

Tabel 1. Competenties op EuroBA-Masterniveau

KENNIS
<i>Kennis wordt gedefinieerd als het vermogen om kritisch te redeneren op basis van een volledig begrip van feiten, principes en theorieën.</i>
Algemene achtergrond
1. Maak onderscheid tussen wetenschap, pseudowetenschap en anti-wetenschap; tussen interventies die op bewijs zijn gebaseerd en interventies die niet door empirisch bewijs worden ondersteund.
2. Verklaar en pas culturele responsiviteit toe in relatie tot diversiteit, gelijkheid en inclusie als het gaat om het leveren van gedragsanalytische diensten.
3. Klinische sensitiviteit uitleggen en toepassen met betrekking tot mensen die trauma's hebben meegemaakt en hoe deze factoren van invloed kunnen zijn op het aanbieden van gedragsanalytische diensten.
4. Sociale validiteit verklaren en toepassen: sociaal belangrijke doelen, sociaal aanvaardbare procedures en sociaal belangrijke uitkomsten van gedragsinterventies.

5. Identificeer toepasselijke wettelijke en regelgevende vereisten voor vertrouwelijkheid, inclusief gegevensbeheer en documentatie.
6. Identificeren van toepasselijke wetgeving op het gebied van onderwijs, gezondheid, werkgelegenheid en rechten van gebruikers van diensten die betrekking hebben op gedragsinterventies.
Gedragsanalyse en filosofische grondslagen
7. De geschiedenis en filosofische grondslagen van gedragsanalyse uitleggen (bijv. mentalisme; voorspelling en controle; methodologisch en radicaal behaviorisme; selectionisme; determinisme; empirisme; parsimonie; pragmatisme; contextualisme).
8. De wetenschappelijke grondslagen van de experimentele analyse van gedrag uitleggen.
9. De zeven dimensies van toegepaste gedragsanalyse identificeren.
Gedragsanalytische concepten en principes
10. Identificeren, verklaren en onderscheiden tussen: <ul style="list-style-type: none"> a. Respons en responsklasse b. Stimulus en stimulusklasse c. Respondent conditionering d. Operante conditionering e. Stimulus controle f. Positieve en negatieve bekrachtiging g. Schema's van versterking (bekrachtiging) h. Vormgeven i. Bijpassende wet j. Positieve en negatieve straf k. Ongeconditioneerde, geconditioneerde en veralgemeende bekrachtigers en ontkrachtigers l. Uitdoving m. Motiverende handelingen en gebeurtenissen n. Generalisatie en onderhoud (<i>maintenance</i>) o. Gedragskernen en centrale gedragingen p. Gedragsmomentum q. Regel-gestuurd - en contingentiegedrag r. Verbale operanten s. Afgeleide stimulusrelaties
11. Ethische en professionele verantwoordelijkheden die relevant zijn voor de gedragsanalytische praktijk. <ul style="list-style-type: none"> a. Met een basis in de waardigheid en het welzijn van de cliënt, de complexiteit van ethische dilemma's en besluitvorming uitleggen. b. Kritisch reflecteren op professionele, inclusief ethische, kwesties. c. Ethisch handelen plannen, uitvoeren en systematisch evalueren. d. De resultaten van interventies monitoren en evalueren. e. De professionele en ethische gedragscode voor gedragsanalisten toepassen.
12. Training en supervisie van personeel uitvoeren binnen een gedragsanalytisch kader.
Experimenteel ontwerp
13. Kennis van single-case experimentele designs (SCED), waaronder: <ul style="list-style-type: none"> a. De essentiële kenmerken van SCED's uitleggen. b. Onderscheid maken tussen afhankelijke en onafhankelijke variabelen.

c.	De verschillen uitleggen tussen interne en externe validiteit.
d.	De noodzaak van experimentele controle uitleggen.
e.	Onderscheid maken tussen SCED's, casestudies en groepsontwerpen.
f.	De verschillende soorten SCED's uitleggen (bijv. omkering, meervoudige basislijn, afwisselende behandeling, veranderend criterium)
g.	Parametrische, vergelijkende en componentanalyse uitleggen.
VAARDIGHEDEN	
<i>Vaardigheden worden gedefinieerd als cognitief (privé) en praktisch (publiek) gedrag dat betrokken is bij de selectie, uitvoering en voltooiing van relevante taken.</i>	
Algemene vaardigheden	
14.	Gevoeligheid tonen voor de diversiteit van dienstgebruikers en belanghebbenden.
15.	Werken in partnerschap met servicegebruikers en andere belanghebbenden.
16.	Gedragsconcepten uitleggen in niet-technische taal zonder mentalistische terminologie.
Vaardigheden met betrekking tot meten	
17.	Gedrag operationeel definiëren.
18.	Het voorkomen, de topografie, de sterkte en de tijdsdimensies van gedrag observeren en meten.
19.	Oplossingen ontwikkelen voor het registreren/grafieren van gegevens om de communicatie met collega's en belanghebbenden te vergemakkelijken.
20.	Op gegevens gebaseerde besluitvorming gebruiken, gebaseerd op visuele analyse van gegevens die in grafieken zijn weergegeven met behulp van correct geselecteerde visuele displays.
Vaardigheden met betrekking tot beoordeling	
20.	Passende participatieve beoordelingsprocedures ontwikkelen met betrekking tot toestemming/toestemming van de gebruiker en door dossiers en beschikbare gegevens te beoordelen om de behoefte aan gedragsanalytische diensten vast te stellen en te identificeren.
21.	Evaluaties ontwerpen en uitvoeren (d.w.z. beschrijvende evaluatie, functionele evaluatie inclusief functionele analyse, evaluatie op basis van kracht, evaluatie van voorkeuren).
22.	Oplossingen ontwikkelen voor het beoordelen van belangenverstrengeling.
23.	Oplossingen ontwikkelen voor het beoordelen van integriteit en voortgang van de behandeling.
Vaardigheden met betrekking tot interventie	
24.	Waarneembare en meetbare interventiedoelen ontwikkelen op basis van factoren zoals beoordelingen, gebruikersvoorkeuren, ondersteunende omgevingen, risico's en sociale validiteit.
25.	Antecedente interventies ontwerpen en implementeren om gedrag te veranderen en plannen voor eventuele negatieve neveneffecten.
26.	Ontwerp en implementeer consequentegerichte interventies om gedrag te veranderen en houd rekening met eventuele negatieve neveneffecten.
27.	Procedures voor gedragsverandering ontwerpen en implementeren met behulp van: <ul style="list-style-type: none"> a. Taakanalyse en <i>chaining</i> b. Vormgeven c. Prompting en fading procedures d. Positieve en negatieve bekrachtiging e. Geconditioneerde versterking f. Training van gedragsvaardigheden g. Modelleren en imitatie-training h. Contingentiecontracten i. Monetaire economieën j. Premack-principe k. Motiverende handelingen en discriminerende stimuli

<p>l. Op vloeïendheid (<i>fluency</i>) gebaseerde training</p> <p>m. Directe instructie</p> <p>n. Verbale regels</p> <p>o. Gelijkwaardigheidsinstructie</p> <p>p. Instructievolgorde met hoge waarschijnlijkheid</p> <p>q. Gepersonaliseerd systeem van instructie</p> <p>r. Zelfsturing</p> <p>s. <i>Discrete Trial Teaching</i> en incidenteel onderwijs</p> <p>t. Differentiële bekrachtiging</p> <p>u. Functionele communicatietraining</p> <p>v. Uitdoving</p> <p>w. Procedures voor gedragsreductie (bijv. responskosten, time-out van positieve bekrachtiging, over-correctie)</p> <p>x. Generalisatie- en onderhouds- (<i>maintenance</i>) procedures</p> <p>y. Groepscontingenties</p> <p>z. Conditionering van de respondent</p>
28. Oplossingen ontwikkelen en toepassen om controle over te dragen van kunstmatige naar natuurlijke schema's van bekrachtiging.
29. Geïndividualiseerde onderwijsprocedures ontwikkelen op basis van de veranderende behoeften van de cliënt of -systeem vanuit een levensloopperspectief (bijv. sociale competentie, vrije tijd en beroepsvaardigheden).
30. Samenwerkingsoplossingen met belanghebbenden ontwikkelen, implementeren en evalueren, relevante doelen en procedures vaststellen.
VERANTWOORDELIJKHEID & AUTONOMIE
<i>Het autonoom en verantwoordelijk toepassen van kennis en vaardigheden.</i>
31. Werken binnen het eigen bereik van competentie, inclusief het identificeren van eigen beperkingen en sterke punten en toegang krijgen tot voortdurende professionele ontwikkeling.
32. Demonstreer cultureel responsieve praktijken die de waarden van diversiteit, gelijkheid en inclusie weerspiegelen.
33. Demonstreer professionele gedragscode (bijv. professionele hoffelijkheid, respect en gelijkwaardigheid, tijdsbeheer, bijhouden van gegevens, toezichhouden).
34. Bepaal onder welke omstandigheden gedragsanalytische diensten of ondersteuning moeten worden beëindigd en welke stappen moeten worden genomen in het overgangsproces.
35. Ontwerp veiligheids- en noodprotocollen om alle betrokkenen te beschermen.
36. Identificeer en behandel ethische kwesties binnen de context van gedragsanalytische praktijkenormen en in overeenstemming met nationale ethische richtlijnen.
37. Bevorder <i>evidence-based</i> praktijkvoering bij samenwerking met andere professionals.
38. De prestaties van het personeel beoordelen en ontwikkelen volgens de principes van organisatiegedragsmanagement.
39. Identificeer en voorkom discriminerende praktijken en doe geen kwaad (<i>no harm</i>).
40. Verspreid accurate informatie over gedragsanalyse en identificeer potentiële bronnen van een verkeerde voorstelling van zaken (bijv. sociale media, juridische en beleidscontexten).

Referenties

- ABAI. (2022). *Association for Behavior Analysis-International (ABAI)*. Website.
<https://www.abainternational.org/>
- Arntzen, E., & Pellón, R. (2021). A view on the development and current situation of Behavior Analysis in Europe. *Behavior and Social Issues*, 30, 346–360.
<https://doi.org/10.1007/s42822-021-00068-w>
- BACB. (2018a). *Behavior analysis. An overview*. Behavior Analyst Certification Board.
<https://www.youtube.com/watch?v=HnyYwWlenJg>
- BACB. (2018b). *Behavior Analyst Certification Board*. Behavior Analyst Certification Board.
<https://www.bacb.com/>
- Bohlinger, S. (2019). Ten years after: The ‘success story’ of the European qualifications framework. *Journal of Education and Work*, 32(4).
<https://doi.org/10.1080/13639080.2019.1646413>
- Bouder, A. (2008). European qualifications framework. *Journal of European Industrial Training*, 32(2/3). <https://doi.org/10.1108/03090590810861668>
- Brodhead, M. T., Cox, D. J., & Quigley, S. P. (2018). Introduction to ABA, ethics, and core ethical principles. In *Practical Ethics for Effective Treatment of Autism Spectrum Disorder*.
<https://doi.org/10.1016/b978-0-12-814098-7.00001-8>
- Carr, J. (2011). Jerry Shook and the BACB: An enduring legacy. *Newsletter of the Association for Science in Autism Treatment*, 8(4), 2–3.
- Dillenburg, K., Fargas, M., & Akhonzada, R. (2008). Coping with post-ceasefire violence. *The Journal of Behavior Analysis of Offender and Victim Treatment and Prevention*, 1(1), 98–114. <https://doi.org/10.1037/h0100437>
- Eikeseth, S., Klintwall, L., Jahr, E., & Karlsson, P. (2012). Outcome for Children with Autism Receiving Early and Intensive Behavioral Intervention in Mainstream Preschool and Kindergarten Settings. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 6(2), 829–835.
- Eikeseth, S., Smith, T., Jahr, E., & Eldevik, S. (2007). Outcome for Children With Autism Who Began Intensive Behavioral Treatment Between Ages 4 and 7 A Comparison Controlled Study. *Behavior Modification*, 31(3), 264–278. <https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1177/0145445506291396>
- Eldevik, S., Hastings, R., Jahr, E., & Hughes, J. (2012). Outcomes of Behavioral Intervention for Children with Autism in Mainstream Pre-School Settings. *Journal of Autism & Developmental Disorders*, 42(2), 210–220. <https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1007/s10803-011-1234-9>
- Eldevik, S., Titlestad, K. B., Aarlie, H., & Tønnesen, R. (2020). Community Implementation of Early Behavioral Intervention: Higher Intensity Gives Better Outcome. *European Journal of Behavior Analysis*, 21(1), 92–109. <https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1080/15021149.2019.1629781>
- Elken, M. (2015). Developing policy instruments for education in the EU: The European Qualifications Framework for lifelong learning. *International Journal of Lifelong Education*, 34(6). <https://doi.org/10.1080/02601370.2015.1103795>

- EQF. (2008). The European Qualifications Framework. *European Commission*.
<https://europa.eu/europass/en/european-qualifications-framework-eqf>
- European Commission. (2022). *Recognition of professional qualifications in practice*. EU.
https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/single-market-services/free-movement-professionals/recognition-professional-qualifications-practice_en
- Fennell, B., & Dillenburger, K. (2018). Applied behaviour analysis: What do teachers of students with autism spectrum disorder know. *International Journal of Educational Research*, 87, 110–118. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2016.06.012>
- Ferguson, J., Craig, E. A., Dounavi, K. (2019). Telehealth as a Model for Providing Behaviour Analytic Interventions to Individuals with Autism Spectrum Disorder: A Systematic Review. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 49:582–616
<https://doi.org/10.1007/s10803-018-3724-5>
- Garner, J., Peal, A., Klapatch-Totsch, J., & Gamba, J. (2022). Exploitation, freedom, and coercion: The integration of Applied Behavior Analysis in a capitalist system. *Behavior and Social Issues*. <https://doi.org/10.1007/s42822-022-00100-7>
- Governors Council on Developmental Disabilities. (2022). *Parallels in time a history of developmental disabilities; Department of Administration; Governors Council on Developmental Disabilities*. Department of Administration.
<https://mn.gov/mnddc/parallels2/video-index.html>
- Green, G. (2019). *The history of ABA w/ Dr. Gina Green (Episode 100)*. ABA Inside Track.
<https://www.youtube.com/watch?v=N5XuRYPBHNU>
- Heward, W. (2012, February). *Applied Behavior Analysis ABA*.
<https://www.youtube.com/watch?v=vT73KEwVAX0>
- Heward, W. L., Critchfield, T. S., Reed, D. D., Detrich, R., & Kimball, J. W. (2022). ABA from A to Z: Behavior science applied to 350 domains of socially significant behavior. *Perspectives on Behavior Science*, 45(2), 327–359. <https://doi.org/10.1007/s40614-022-00336-z>
- Howlin, P., Goode, S., Hutton, J., & Rutter, M. (2004). Adult outcome for children with autism. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45(2), 212-229.
- Howlin, P., Savage, S., Moss, P., Tempier, A., & Rutter, M. (2014). Cognitive and language skills in adults with autism: A 40-year follow-up. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 55(1), 49–58.
- Hughes, C. J., & Shook, G. L. (2007). Training and certification of behaviour analysts in Europe: Past, present, and future challenges. *European Journal of Behavior Analysis*, 8(2), 239–249.
- Johnston, J. (2018). *Jim Johnston on the history of ABA (Session 8)*. The Behavioral Observations Podcast. <https://www.youtube.com/watch?v=mLImvAXiK7g>
- Keenan, M., Dillenburger, K., Konrad, M.-H., Debetencourt, N., Vuksan, R., Kourea, L., Pancocha, K., Kingsdorf, S., Brandtberg, H. J., Ozkan, N., Abdelnour, H., Da Costa-Meranda, M., Schuldt, S., Mellon, R., Herman, A., Tennyson, A., Ayvazo, S., Moderato, P., Attard, N., ... Gallagher, S. (2022). Professional Development of Behavior Analysts in Europe: A Snapshot for 21 Countries. *Behavior Analysis in Practice*, 1–21.
<https://doi.org/10.1007/s40617-022-00754-0>
- Keenan, M., Kerr, K. P., & Dillenburger, K. (2000). *Parents education as autism therapists*. Jessica Kingsley Publishers.

- Kelly, M. P., Martin, N., Dillenburger, K., Kelly, A. N., & Miller, M. M. (2018). Spreading the news: History, successes, challenges and the ethics of effective dissemination. *Behavior Analysis in Practice*, 12, 440–451. <https://doi.org/10.1007/s40617-018-0238-8>
- Kingsdorf, S. & Pancocha, K. (2023) Learning from the Czech Republic’s experiences with growing applied behavior analysis services for children with autism, *European Journal of Behavior Analysis*, DOI: [10.1080/15021149.2022.2164827](https://doi.org/10.1080/15021149.2022.2164827)
- Larsson, E. v. (2013). Is Applied Behavior Analysis (ABA) and Early Intensive Behavioral Intervention (EIBI) an effective treatment for Autism? A cumulative review of impartial reports. *Autism*, 120 (5), 1162–1182. <https://doi.org/10.1542/peds.2007-2362>.
- Leaf, J. B., Cihon, J. H., Ferguson, J. L., Milne, C. M., Leaf, R., & McEachin, J. (2021). Advances in Our Understanding of Behavioral Intervention: 1980 to 2020 for Individuals Diagnosed with Autism Spectrum Disorder. *Journal of Autism & Developmental Disorders*, 51(12), 4395–4410. <https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1007/s10803-020-04481-9>
- Leaf, J. B., Cihon, J. H., Leaf, R., McEachin, J., Liu, N., Russell, N., Unumb, L., Shapiro, S., & Khosrowshahi, D. (2022). Concerns About ABA-Based Intervention: An Evaluation and Recommendations. In *Journal of Autism and Developmental Disorders*. <https://doi.org/10.1007/s10803-021-05137-y>
- Lee, J. D., Meadan, H., & Oyunbaatar, E. (2022). Parent peer coaching program: A cascading intervention for parents of children with autism in Mongolia. *Autism*, 26(8), 1999–2014.
- Martin, N. T., & Carr, J. E. (2020). Training and certification of behaviour analysts in Europe. *European Journal of Behavior Analysis*, 21(1), 9–19. <https://doi.org/10.1080/15021149.2019.1596653>
- Milton, D. (2012). The normalisation agenda and the psycho-emotional disablement of autistic people. *Autonomy, the Critical Journal of Interdisciplinary Autism Studies*, 1(1).
- National Council for Severe Autism. (2022). *Autism: The nightmare of life without sleep*. <https://www.ncsautism.org/blog/autism-the-nightmare-of-life-without-sleep?fbclid=IwAR0DWbdZ2XxRW02yo5f54w4sVTcuqCuZa2cOcZgngMIMe-P1qwxPc0o-BKU>.
- Roll-Pettersson, L., Ala’i-Rosales, S., Keenan, M., & Dillenburger, K. (2010). Teaching and learning technologies in Higher Education: Applied behaviour analysis and autism; “Necessity is the mother of invention. *European Journal of Behavior Analysis*, 11(2), 247–259. <https://doi.org/10.1080/15021149.2010.11434349>
- Roll-Pettersson, L., Dillenburger, K., Keenan, M., Alai-Rosales, S., & Sigurdardottir, Z. G. (2020a). Higher education, behaviour analysis, and autism: Time for coalescence. *European Journal of Behavior Analysis*, 21(1). <https://doi.org/10.1080/15021149.2020.1760472>
- Roll-Pettersson, L., Gena, A., Eldevik, S., Moderato, P., Sigurdardottir, Z. G., Dillenburger, K., Keenan, M., & Ala’i-Rosales, S. (2020b). Higher education and behavior analysis in Europe: creating a unified approach for the training of autism professionals. *European Journal of Behavior Analysis*, 21(1). <https://doi.org/10.1080/15021149.2020.1758990>
- Skinner, B. F. (1953). Operant behavior. *Science and Human Behavior*. <https://doi.org/10.3390/ijerph8093528>
- Skolnik, J. (2022). *Severe autism kills. Families in crisis, lives in danger*. Kindle Edition. Independently published.

- UNCRPD. (2006). *United Nations convention for persons with disabilities*. United Nations.
<https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>
- Yell, M. L., & Drasgow, E. (2000). Litigating a free appropriate public education: The Lovaas hearings and cases. *The Journal of Special Education*, 33(4), 205.
doi:<https://doi.org/10.1177/002246690003300403>